

Arapska mitologija

Mirjana Bulatovic
Sara Kapetan

- **Arapska mitologija** je skup mitova i verovanja predislamskih Arapa. Arapi su predislamskom vremenu bili politeisti. Svako pleme imalo je svoga igola (boga) kome se klanjalo i prinosilo mu žrtve. Jedini izvor koji daje vrlo malo tragova o verovanju predislamskih Arapa je njihova poezija. *Muallaqe* su njihove pesme koje veličaju bogove i pevaju o njihovoj samilosti i moći. Bogovi nemaju određenu ulogu, već je ona različita u zavusnosti od plemena. Većinom su svemogući, te su čuvari prirodnog poretka.

- Najznačajnija božanstva su: Wedd, Suwa', Jegus, Je'uk, Nesr, Lat, Ussa, Menat, Hubel, Isaf i Naila, Zu-l-halesa, Ukajsir, Dawar, Nuhm i Su'ajr. Ovi idoli se spominju u predislamskoj poeziji i poeziji nakon pojave islama, te u Kuranu. Muslimanski filolozi su u 8. veku počeli zapisivati neke usmeno prenošene napeve o idolima i njihovoj moći. Takođe su sačuvani neki podaci o lokacijama i važnosti hramova i svetišta, kao i kojem plemenu su pripadali idoli. Ibn el-Kelbi u svome delu *Kitabu-l-asnami (Knjiga o idolima)* navodi dosta podataka o religiji predislamskih Arapa. U Kuranu se spominje osam idola i to: u suri *En-Nuh* pet: Wedd, Suwa', Jegus, Je'uk i Nesr, te tri u suri *En-Nedžm*: Lat, Ussa i Menat.

- Ovo su neka od najvažnijih božanstava predislamskih Arapa:
- **Wedd**
- Idol koji je imao lik stasalog muškarca. Bio je idol plemena Kelb. Njegov hram se nalazio u mestu Dewmetu-l-Džedel. Wedd je, po verovanju pripadnika plemena Kelb, bio vrlo snažan, visok, mišićav, te je imao gustu i kovrdžavu crnu kosu i bradu. Wedd je bio bog sudbine, vremena i zemlje. Prema verovanjima, bio je mnogo milostiv, ali je bio i ćudljiv, te bi onima koji ga nisu postovali strelice okretao na *crno*, tj. na njihovu štetu. Naime, predislamski Arapi sudbinu su proricali bacajući strelice sa jedne strane obojene u crno, a sa druge u crveno, te su tako rešavali dileme. Ukoliko se strelica u zemlju zarije na crno, bogovi daju negativan odgovor, a ukoliko se zarije u zemlju crvena strana, odgovor bogova je pozitivan. Ovakav čin u Kuranu je strogo zabranjen, te ga islam smatra teškim grehom.

- **Suwa'**
- Bila je idol plemena Huzejl, u liku lepe žene. Njen hram se nalazio na obali Crvenog mora. Prema verovanju pripadnika plemena Huzejl, Suwa' je bila vrlo vešta sa maskiranjem i bila je sposobna uzeti razum bilo kojem muškarcu, a "*u ženama plod ugasiti*". Ona je bila boginja ljubavi i plodnosti, a može se usporediti sa boginjom Ištar. Verovatno je bila poznata i kao *Velika Majka*.

- **Jegus**
- Idol koji je imao lik snažnog i oštrozubog lava. Hram ovoga idola nalazio se u gradu Džurešu na visokom Nedždu, a u njemu se nalazio Jegusov kip od olova. Jegus je bio idol plemena Murad i Gatafan. Prema njihovom verovanju, bio je gospodar života i smrti, te su mu često prinošene životinjske žrtve. Bio je brz, okretan i ubistven. Mnogo je volio krv i bitku, a poznat je i kao bog pobjede. Plemena murad i Gatafa su ga sazivali pred bitku, a slavili ga zajedno sa pobjedom, zasipajući njegov kip ružinim laticama. Posvećeni su mu sledeći stihovi:
- *Jegus je sa nama bio sve do kraja, U zoru nas je pobjednički izveo iz okršaja.*

- **Je'uk**

U liku brzog i mišićavog arapskog konja. Klanjala su mu se mnoga konjička plemena, a nije imao veći hram ili centar za klanjanje. Bio je bog konja, brzine, snage i hrabrosti, zaštitnik konjanika i ratnika, koji su ga najviše poštovali. Temperanentan i brz, bio je i bog plodnosti, te je, prema predanjima, galopirao celim svetom, a kada bi zastao negde u pustinji, tu bi poticala voda i nastajala oaza.

- **Nesr**
- Poput Je'uku klanjala su mu se razna plemena, imao je lik velikog i brzog sokola. Bio je bog neba i vetra, izrazito brz i vešt letač koji je na svojim krilima, kako jedan napev kaže, nosio vetar. Nesr je bio bog zaštitnik streličara. Bio je čuvar i pouzdani savetnik plemenskih poglavara, bog vlasti i moći. Može se poistovetiti sa egipatskim bogom Horusom.